

GIS (water)bodemonderzoek geofysisch onderzoek
 bodembescherming veiligheid (water)bodemsanering
 beleidsondersteuning
 ecologie directievoering Due Dilligence Assessments
 asbestinventarisaties energieadvies geofysisch onderzoek
 kwaliteitszorg
 projectmanagement
 milieumanagement (water)bodemonderzoek
 subsidies detachering
 veiligheid geohydrologisch onderzoek
 (water)bodemsanering energieadvies
 waterhuishoudingsplannen RO-projecten
 GIS subsidies
 (water)bodemsanering beleidsondersteuning kwaliteitszorg
 waterhuishoudingsplannen subsidies
 energieadvies geohydrologisch onderzoek projectmanagement
 asbestinventarisaties directievoering
 RO-projecten (water)bodemonderzoek detachering
 Due Dilligence Assessments ecologie

Nader onderzoek vleermuizen

Kooikamp 5a en Vijcie 18
te Sleeuwijk

Geofox-
Lexmond

Nader onderzoek vleermuizen

Kooskamp 5a en Vijcie 18
te Sleenwijk

Opdrachtgever

De heren J. en C. Laaij
P/A Adviesbureau Mol-Van Zelst
Mevrouw drs. M. Mol-Van Zelst
Rijksstraatweg 54
4254 XG SLEEUWIJK

Adviesbureau

Geofox-Lexmond bv
Jules Verneweg 21-15
Postbus 2205
5001 CE TILBURG
Tel. 013 - 4582161
Fax 013 - 4553089

Status

Definitief, 1

Datum

24 juli 2014

Projectnummer

20131185/JFAB

Documentkenmerk

20131185_b1RAP.docx

Auteur

De heer J. Faber Msc

Paraaf:

Controle / vrijgave

De heer E.E.A.A. van Liempd MSc

Paraaf:

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Algemene gegevens en onderzoeksopzet	2
	2.1 Algemene gegevens Kooikamp 5a	2
	2.2 Algemene gegevens Vijcie 18	3
	2.3 Voorgaand onderzoek	4
	2.4 Onderzoeksopzet	4
3	Werkzaamheden en resultaten	5
	3.1 Werkzaamheden	5
	3.2 Resultaten Kooikamp 5a	6
	3.3 Resultaten Vijcie 18	8
4	Samenvatting en conclusies	10
Bijlagen		
1	Foto's	

1 Inleiding

In opdracht van de heren J. en C. Laaij heeft Geofox-Lexmond bv, als onafhankelijk adviesbureau¹, een nader onderzoek vleermuizen uitgevoerd op de locaties Kooikamp 5a en Vijcie 18 te Sleeuwijk, waarbij het gespecialiseerde veldwerk is uitgevoerd door de heer J.J. van Suijlekom van Buro Maerlant.

De aanleiding voor het onderzoek is de herontwikkeling van de twee locaties. Hierbij wordt een deel van de bestaande bebouwing gesloopt en worden enkele nieuwe opstallen gerealiseerd.

In juli/augustus 2013 is door Groenteam een ecologische verkenning uitgevoerd. Hierbij is geconcludeerd dat op de locatie mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn en dat nader onderzoek noodzakelijk is.

Het doel van het nader onderzoek vleermuizen is om te bepalen of de locatie beschermde functies heeft voor vleermuizen in het kader van de Flora- en faunawet.

---

¹ De opdrachtgever en terreineigenaar zijn geen zuster- of moederbedrijf en komen niet uit de eigen organisatie zodat de onafhankelijkheid van het onderzoek is gewaarborgd.

2 Algemene gegevens en onderzoeksopzet

2.1 Algemene gegevens Kooikamp 5a

Onderstaand is een luchtfoto (google maps) weergegeven, met in het rood de onderzoekslocatie. In bijlage 6 zijn enkele foto's opgenomen.

Tabel 2.1: Algemene gegevens onderzoekslocatie

Algemene gegevens onderzoekslocatie	
Eigenaar:	dhr. J. Laaij
Huidig gebruik:	stal en braakliggend
Bebouwing:	twee stallen
Kadastrale aanduiding:	Gemeente Werkendam, sectie R, nummer 3081
Oppervlakte onderzoekslocatie:	3.200 m ²

De locatie is gelegen in het landelijk gebied. Op het perceel staan momenteel twee stallen met een totale oppervlakte van 1.550 m². Aan de voorzijde van het perceel zijn enkele populieren aanwezig. Aan de noordkant is een sloot met riet aanwezig. Voor het onderzoek is als uitgangspunt gehanteerd dat alle opstallen binnen de onderzoeksgrenzen gesloopt worden.

2.2 Algemene gegevens Vijcie 18

Onderstaand is een luchtfoto (google maps) weergegeven, met in het rood de onderzoekslocatie. In bijlage 6 zijn enkele foto's opgenomen.

Tabel 2.1: Algemene gegevens onderzoekslocatie

Algemene gegevens onderzoekslocatie	
Eigenaar:	dhr. C. Laaij
Huidig gebruik:	leegstaande stal, opslag auto's, wasplaats, opslag olie
Bebouwing:	stal, mestbassin, stalling auto's
Kadastrale aanduiding:	Gemeente Werkendam, sectie R, nummer 2762 (ged.)
Oppervlakte onderzoekslocatie:	8.700 m ²

De onderzoekslocatie is gelegen in het landelijk gebied en betreft een deel van het perceel. Binnen de onderzoekslocatie is een buiten gebruik zijnde stal met een oppervlakte van circa 1.200 m², een mestbassin en een losstaande schuur (stalling auto's) aanwezig. De noordwestzijde van de locatie wordt begrensd door een elzensingel. Voor het onderzoek is als uitgangspunt gehanteerd dat alle opstallen binnen de onderzoeksgrenzen gesloopt worden (vermoedelijk blijven enkele opstallen gespaard).

2.3 Voorgaand onderzoek

Voorafgaand aan dit onderzoek is door Groenteam in juli/augustus 2013 een Natuuronderzoek Flora- en faunawet uitgevoerd voor beide locaties:

Natuuronderzoek Flora- en faunawet, Groenteam, Kooikamp 5a te Sleeuwijk, d.d. 15 november 2013.

De te slopen opstallen moeten nader onderzocht worden op beschermde vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

Natuuronderzoek Flora- en faunawet, Groenteam, Vijcie 18 te Sleeuwijk, d.d. 15 november 2013.

De te slopen opstallen moeten nader onderzocht worden op beschermde vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.

2.4 Onderzoeksopzet

Het nader onderzoek vleermuizen voor beide locaties wordt uitgevoerd conform het protocol vleermuizen van de Gegevensautoriteit Natuur (versie 2013). Eventueel aanwezige paarverblijven / paarterritoria en winterverblijven worden in het najaar middels twee ronden veldonderzoek vastgesteld. Deze ronde onderzoek is eerst uitgevoerd (najaar 2013). In het voorjaar van 2014 is middels twee ronden veldonderzoek gericht onderzoek gedaan naar kraamverblijven, zomerverblijven en vliegroutes.

3 Werkzaamheden en resultaten

3.1 Werkzaamheden

Het gespecialiseerde veldwerk is uitgevoerd door de heer J.J. van Suijlekom van Buro Maerlant. de plangebieden en hun relevante omgeving is in de periode september 2013 t/m juni 2014 conform het protocol vleermuizen van de Gegevensautoriteit Natuur (versie 2013) onderzocht. Het onderzoek in het najaar (2013) was gericht op baltzende mannetjes. Eventueel aanwezige paarverblijven / paarterritoria en winterverblijven werden middels twee ronden vastgesteld, waarbij rond middernacht op verschillende plekken werd gepost. In het voorjaar (2014) is middels een avondbezoek en een hele nacht (avond en ochtend) gericht onderzoek gedaan naar kraamverblijven, zomerverblijven en vliegroutes. Met behulp van een detector (Pettersson D240x) met een heterodyne functie en time expansion, waarmee opnamen kunnen worden gemaakt en digitaal worden opgeslagen in WAV-formaat (Roland Edirol R05), zijn vleermuizen aan de hand van de echolocatiegeluiden op naam gebracht en gelokaliseerd.

Tabel 3.1 Uitvoeringsdata en omstandigheden veldbezoeken Kooikamp 5a

Datum	Tijdstip	Temperatuur	Weer	Wind (Bft)
5/6 september 2013	avond/nacht	20 °C	onbewolkt, droog	1
2/3 oktober 2013	avond/nacht	9 °C	half bewolkt, droog	nihil
19 mei 2014	avond	19 °C	onbewolkt, droog	2
19/20 juni 2014	avond / ochtend	16 / 9 °C	onbewolkt, droog	1 / nihil

Tabel 3.2 Uitvoeringsdata en omstandigheden veldbezoeken Vijcie 18

Datum	Tijdstip	Temperatuur	Weer	Wind (Bft)
5/6 september 2013	avond/nacht	20 °C	onbewolkt, droog	1
2/3 oktober 2013	avond/nacht	9 °C	half bewolkt, droog	nihil
15 mei 2014	avond	11 °C	bewolkt, droog	1
17/18 juni 2014	avond / ochtend	18 / 12 °C	onbewolkt, droog	3 / 1

3.2 Resultaten Kooikamp 5a

Najaar

Nacht donderdag 5 september op vrijdag 6 september 2013:

Er was enige activiteit van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen. Opvallend was dat vooral aan de voorzijde van de locatie werd gefoerageerd (zie figuur 3.1). Er concentreerden zich vleermuizen (circa 4 individuen) rond populieren ten noorden van het plangebied. Er zijn weinig dieren nabij de stallen waargenomen; welgeteld twee keer een individu voor korte duur. Er is geen balts en slechts een enkele sociale roep waargenomen.

Nacht woensdag 2 oktober op donderdag 3 oktober 2013:

Er is een redelijke activiteit waargenomen rond de populieren en tuinen ten westen van het plangebied (zie figuur 3.1). Mogelijk vormen de populieren hier een belangrijke rol als foerageergebied in het verder vrij open landschap. In het plangebied is éénmaal een foeragerende ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis waargenomen. Er werden enkele sociale roepen gehoord van gewone dwergvleermuis.

In de najaarbezoeken is er geen gebruik door vleermuizen van de te slopen opstallen waargenomen. Er zijn geen paarverblijven of paarterritoria vastgesteld.

Voorjaar

Avond maandag 19 mei 2014:

Tijdens het avondbezoek werden vanaf circa 45 minuten na zonsondergang twee tot drie foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen ten noorden en oosten van het plangebied. In tegenstelling tot het najaar werden nabij de bomen, op één passerend dier na, geen vleermuizen waargenomen. De dieren foerageerden nabij rietkragen en de beschutting van de bebouwing (zie figuur 3.1). Na circa 30 minuten waren alle dieren vertrokken en werd geen activiteit meer vastgesteld. Binding met de te slopen bebouwing ontbrak.

Nacht donderdag 19 juni op vrijdag 20 juni 2014:

Rond een uur na zonsondergang werd incidenteel een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen ten oosten van het plangebied. Eén dier kwam zichtbaar vanuit westelijke richting aanvliegen (gele pijl, zie figuur 3.1). Af en toe werden sociale geluiden gehoord. De dieren bleven aanwezig tot aan het einde van de avondronde.

In de ochtend werd slechts drie keer een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen bij aanvang van het veldbezoek. Dit was nabij rietkragen ten noorden van het plangebied (binnen geel gemarkeerde zone, zie figuur 3.1). Vanaf een uur vóór zonsopkomst werden geen dieren meer waargenomen.

Op basis van de voorjaarbezoeken zijn er geen verblijfplaatsen of belangrijke vliegroutes vastgesteld, ook niet in de directe omgeving van het plangebied.

Figuur 3.1: Waarnemingen vleermuizen Kooikamp 5a. **Groen vlak:** waarnemingen foerageren najaar; **Puntmarkeringen groen:** incidentele overige waarneming najaar; **Oranje vlak:** waarnemingen foerageren voorjaar; **Pijl:** vliegrichting gewone dwergvleermuis voorjaar.

3.3 Resultaten Vijcie 18

Najaar

Nacht donderdag 5 september op vrijdag 6 september 2013:

Er was enige activiteit van gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen. Tijdens het eerste bezoek werd een klein groepje (maximaal 5 dieren) foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen ten noorden en noordwesten van de te slopen bebouwing. Er werd met name gefoerageerd nabij het woonhuis, de lampen van de oprit en een elzensingel (zie figuur 3.2). Incidenteel werd een foeragerende ruige dwergvleermuis tussen de overige dieren waargenomen. Af en toe naderden dieren het woonhuis. Slechts sporadisch is een dier waargenomen rond de te slopen opstallen. Er zijn enkele sociale geluiden gehoord. Balts is niet waargenomen.

Nacht woensdag 2 oktober op donderdag 3 oktober 2013:

Het beeld tijdens het 2^e najaarbezoek was aanmerkelijk anders. Er werd slechts tweemaal voor korte duur een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen nabij de te slopen bebouwing. Het gebied was opvallend "leeg".

Er is geen gebruik door vleermuizen van de te slopen opstallen waargenomen. Er zijn geen paarverblijven of paarterritoria vastgesteld.

Voorjaar

Avond donderdag 15 mei 2014:

Tijdens het avondbezoek werd vanaf circa 20 minuten na zonsondergang een tweetal foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De dieren vlogen vanuit noordelijke richting naar de locatie (zie oranje pijl, figuur 3.2). Er werd gefoerageerd over de gehele lengte van het plangebied nabij de elzensingel. De dieren waren tot aan het einde van het veldbezoek aanwezig. Binding met de te slopen bebouwing was er niet.

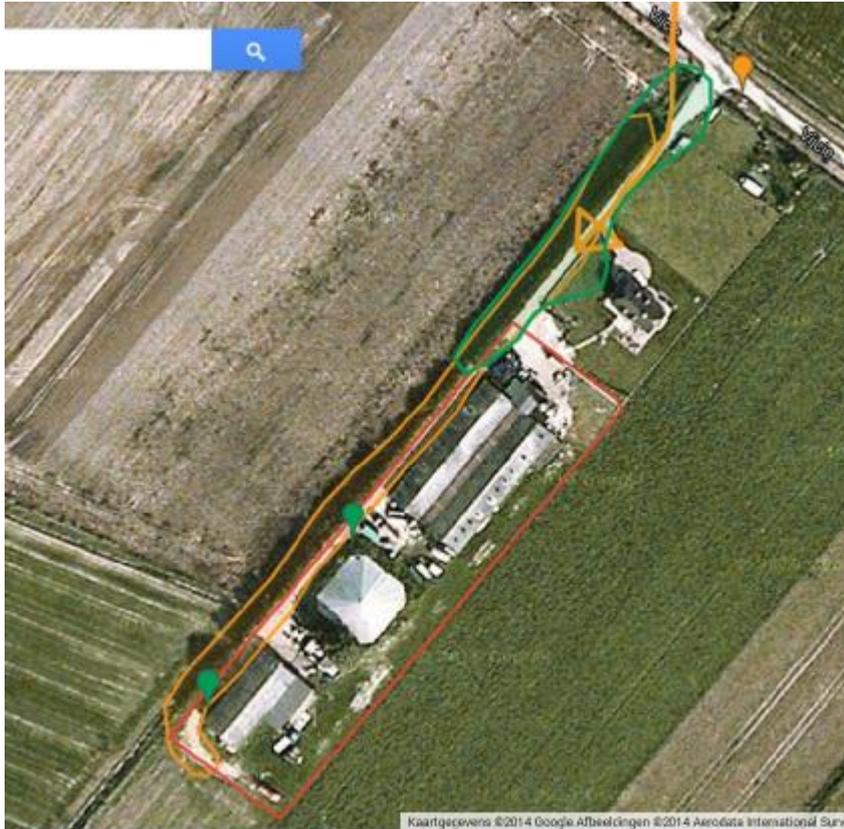
Nacht dinsdag 17 juni op woensdag 18 juni 2014:

Circa een half uur na zonsondergang werd een klein groepje gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. De dieren kwamen vanuit het noorden aanvliegen (zie oranje pijl, figuur 3.2), om vervolgens rond de elzensingel te foerageren. Na ongeveer drie kwartier vlogen de dieren weg. Tot aan het einde van het veldonderzoek werd geen activiteit meer waargenomen, op één foeragerend dier na boven de weg Vijcie.

's Ochtend werd incidenteel een foeragerende gewone dwergvleermuis aangetroffen (binnen het geel gemarkeerde gebied, zie figuur 3.2). Vanaf drie kwartier vóór zonsopkomst werden geen dieren meer waargenomen. Er was geen binding met de te slopen bebouwing.

Op basis van de voorjaarbezoeken zijn er geen verblijfplaatsen of belangrijke vliegroutes vastgesteld, ook niet in de directe omgeving van het plangebied.

Figuur 3.2: Waarnemingen vleermuizen Vijcie 18. **Groen vlak**: waarnemingen foerageren najaar; **Puntmarkeringen groen**: incidentele overige waarneming najaar; **Oranje vlak**: waarnemingen foerageren voorjaar; **Puntmarkeringen oranje**: incidentele overige waarneming voorjaar; **Pijl**: vliegrichting gewone dwergvleermuis voorjaar.

4 Samenvatting en conclusies

In opdracht van de heren J. en C. Laaij heeft Geofox-Lexmond een nader onderzoek vleermuizen uitgevoerd op de locaties Kooikamp 5a en Vijcie 18 te Sleeuwijk, waarbij het gespecialiseerde veldwerk is uitgevoerd door de heer J.J. van Suijlekom van Buro Maerlant.

De aanleiding voor het onderzoek is de herontwikkeling van de twee locaties. Hierbij wordt een deel van de bestaande bebouwing gesloopt en worden enkele nieuwe opstallen gerealiseerd.

In juli/augustus 2013 is door Groenteam een ecologische verkenning uitgevoerd. Hierbij is geconcludeerd dat op de locatie mogelijk verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig zijn en dat nader onderzoek noodzakelijk is.

Het doel van het nader onderzoek vleermuizen is om te bepalen of de locatie beschermde functies heeft voor vleermuizen in het kader van de Flora- en faunawet.

Kooikamp 5a

Op de locatie zijn twee vleermuissoorten (gewone en ruige dwergvleermuizen) waargenomen in lage aantallen. Op de locatie zijn géén verblijfplaatsen vastgesteld van vleermuizen. De groenstructuur ten westen van het plangebied heeft een beperkte functie als foerageergebied. Deze structuur blijft grotendeels behouden, zodat effecten op de foerageermogelijkheden niet aan de orde zijn. Het slopen van de bebouwing kan ten aanzien van vleermuizen worden uitgevoerd zonder verdere restricties in het kader van de Flora- en faunawet. Ook voor de nieuwbouw geldt, dat ten aanzien van vleermuizen geen verdere eisen hoeven te worden gesteld.

Vijcie 18

Op de locatie zijn twee vleermuissoorten (gewone en ruige dwergvleermuizen) waargenomen in lage aantallen. Op de locatie zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld van vleermuizen. De elzensingel heeft een beperkte functie als foerageergebied. De singel blijft behouden, zodat effecten op de foerageermogelijkheden niet aan de orde zijn. Het slopen van de bebouwing kan ten aanzien van vleermuizen worden uitgevoerd zonder verdere restricties in het kader van de Flora- en faunawet. Ook voor de nieuwbouw geldt, dat ten aanzien van vleermuizen géén verdere eisen hoeven te worden gesteld.

Bijlage 1: Foto's

foto 1: Vijcie 18: voorzijde stal

foto 2: Vijcie 18: stal

foto 3: Vijcie 18: Mestsilo

foto 4: Vijcie 18: Voorzijde vrijstaande schuur

foto 5: Vijcie 18: Achterzijde vrijstaande schuur.

foto 1: Kooikamp 5a: noordzijde stal, sloot met riet

foto 2: Kooikamp 5a: achterzijde terrein

foto 3: Kooikamp 5a: braakliggende strook tussen stallen

foto 4: Kooikamp 5a: voorzijde stallen

foto 5: Kooikamp 5a: voorzijde locatie met populieren

duurzaam ondernemerschap
mensgericht

creatief
ondernemend

kwaliteitsgericht
klantgericht

ondernemend

duurzaam ondernemerschap

mvo
mensgericht

betrouwbaar

betrokken
deskundig

creatief

betrokken

flexibel

deskundig

flexibel

mvo

kwaliteitsgericht

betrouwbaar

klantgericht

Geofox-Lexmond is een milieuadviesbureau met vestigingen in Bodegraven, Oldenzaal en Tilburg. Onze activiteiten bewegen zich op het vlak van bodem, water, milieu en ruimtelijke ordening en alle mogelijke milieuvraagstukken die zich binnen dit spectrum aandienen. Voor deze vraagstukken bedenken wij pragmatische oplossingen.

Duurzaam ondernemerschap zit in onze genen. Samen met onze relaties zoeken wij continu naar de ultieme balans tussen menselijk handelen en ons leefmilieu. Elke dag opnieuw.

www.geofox-lexmond.nl / info@geofox-lexmond.nl

Bodegraven:

Duitslandweg 7
Postbus 143
2410 AC Bodegraven
T (0172) 61 42 55

Oldenzaal:

Eektestraat 10-12
Postbus 221
7570 AE Oldenzaal
T (0541) 58 55 44

Tilburg:

Jules Verneweg 21-15
Postbus 2205
5001 CE Tilburg
T (013) 458 21 61

